

sklenem XIX. splošni nemški zbor je, da bi se vsaki od tod domú povračal s sklepom, da bo de imel mladino za to, za kar je namenjena, da je na zemlji naj imenitnša, častitljivša in viša podoba božja. K temu naj pa daje svoj blagoslov on, od koder pride vse dobro! S to prošnjo, ktero v nebo pošiljam, izrekam, da je XIX. splošni nemški učiteljski zbor sklenjen.

Obert iz Erdeljskega se predsedniku zahvaljuje za pravičnost, nepristranost in premišeljuost, s ktero je zborovanje vodil. On je osramotil terde in ojstre besede, da — kogar bogovi sovražijo, učitelja izvolijo, — mogočna „slava“ zadoni predsedniku. Pevci Šubertove družbe pa sklenejo zbor z lepim koralom.

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje *Josip Levčnik*.

Motto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanski pregovor.

Za poljedelstvom prišla je na versto živinoreja. Omenjala sta se nam zlasti dva namena živinoreje, namreč, da jo kmetijski gospodarji gojé zastran delavnih moči (vprége), in da po nji spravljajo razne poljske pridelke v korist ter v denar. Djal je g. docent, da je bila živinoreja predhodnica poljedelstva, o čimur nam zgodovina in tudi sv. pismo mnogo pripoveduje. Povedalo se je dalje, da je v mnogih krajih živinoreja glavni namen kmetij, in da ji daje tudi naj več dobička. Zlasti v planinskih krajih je živinoreja veliko važnša mimo poljedelstva, le škoda, da ljudje vse to veliko premalo prevdarjajo. Žitni pridelek ima namreč po goratih krajih, kaj slabo prihodnost, ker nam železnice iz žitnih dežel (iz Ogrije, Banata, Slavonije in Hervaškega) ta pridelek v obilni meri in po dovolj nizki ceni dovažujejo. Povzdiga živinoreje je Avstriji silno potrebna, ker se še vedno več živine iz vnanjih držav v naše cesarstvo prižene, kakor pa od nas v ptuje dežele prodaja.*) Tako se je n. pr. l. 1857. prigralo v Avstrijo okoli 15 tisuč volov, pa z njimi tudi živinska kuga. Povdarjal je pri tej priliki g. docent potrebo živinskega popisovanja, in povedal, da so bili našteji pri predzadnjem delu**) 3,400.000 konj (večina jih je bila na Ogerskem, ker je ondi podnebje konjski reji naj bolj

*) Naj več se iz Avstrije izvažva volne in sirovega masla. Pis.

**) Kakor je znano, smo zadnje popisovanje imeli že letošnje leto. Izid njegov bomo zvedeli o svojem času. Pis.

vgodno); — 77.000 oslov in mól; — 13,700.000 govéd (izmed teh jih je spadalo 8 milijonov na zapadne avstrijske dežele); 16,500.000 ovac (pa bi jih po mnenju g. docenta vtegnilo biti polovico več), izmed katerih se jih je štelo na ogerske dežele 11 milijonov; 1,500.000 koz (sama Dalmacija jih ima blizo 500.000). Djal je g. profesor, da se kože mnogo, toda po krivici preganjajo, kajti z vso pravico imenujejo se krava revnega kmetiča. Prešičev (svinj) se je bilo naštelo pri predzadnjem popisovanju *) do 8 milijonov, in se je odlikovala o tej zadevi posebno štajarska dežela. O živalskih pridelkih našega cesarstva je imenoval g. docent na leto 90 milijonov veder kravjega in 9 milijonov vedrov kozjega mleka. Sira se bajè naredi v Avstriji 1,300.000 cent., pa je g. docent dvomil, ali je res tako ali ne, ker se razun Tirolskega s sirarstvom le nezdatno v našem cesarstvu pečajo, kar pa je zeló napačno, ker ta pridelek daje kaj dober dobiček. (Malo Švicarsko izvozi na leto 300.000 cent. sira.) Volne se pridelala pri nas do 1,500.000 centov.

(Dalje prih.)

Ogled po šolskem svetu.

Iz šmarskega okraja (na Štajerskem). Okrajno celjsko učit. društvo ima vsaki prvi četrtek v mesecu shod. Gibljivo se ga učitelji vdeležujejo. Zaderžek je do sedaj bil, da jih veliko na od straneh ni vedelo za to društvo. Pravila tega društva je vlada poterdila. Stalno društveno vodstvo je: G. dr. Lindner, načelnik; g. Vučnik, njegov namestnik; g. Zdolšek, blagajnik; gg. Miklavc in Kresnik, zapisovalca; gg. Tribnik, Tisch in Koderman pa so odborniki. Pri zadnjem shodu 7. julija je bilo na versti: G. Tribnik je naznanjal sključila 19. splošnega nemškega uč. zbora; g. Bobizut je govoril o zvezi ogledalnega poduka pri dveh oddelkih (slovensko); g. Tisch je razlagal, kako naj se povestnica v ljudski šoli obdeluje, g. dr. Lindner, kako ravnati, da bi učitelji obilo pristopili k uč. društvu, in sklenilo se je, da se bodo društvena pravila natisnila, in se potem učiteljem razposlala. Prihodnje zborovanje bode (prvi četrtek) 4. avgusta t. l.

V šmarskem okraju je umerl g. Janez Novak, učit. pri sv. Petru na Medvedovem selu. R. I. P. Zač. je tam postavljen g. A. Močnik. *)

*) V zadevah živinskega popisovanja je naročal g. docent, naj posebno mi učitelji pri enacih okolščinah ljudem prigovarjamo, da živine nikar ne zatajujejo, kakor se to le prerado zgodi. Ja, — pač res, le prerado, česar sem se pri zadnjem popisovanju lahko sam prepričal. Edini vzrok se meni dozdeva ta, ker se pri nas res hoče že skoro vse pod davek spraviti, in tako kaže kmet tudi pri čisto nedolžnih rečeh svoje nezaupanje. Pis.

*) Slišimo, da naši verli sosede na Štajerskem letos mislijo napraviti splošni učiteljski zbor vseh štajarskih ljudskih učiteljev. Prosimo, povejte nam kaj od tega! Vredn.

vgodno); — 77.000 oslov in mól; — 13,700.000 govéd (izmed teh jih je spadalo 8 milijonov na zapadne avstrijske dežele); 16,500.000 ovac (pa bi jih po mnenju g. docenta vtegnilo biti polovico več), izmed katerih se jih je štelo na ogerske dežele 11 milijonov; 1,500.000 koz (sama Dalmacija jih ima blizo 500.000). Djal je g. profesor, da se kože mnogo, toda po krivici preganjajo, kajti z vso pravico imenujejo se krava revnega kmetiča. Prešičev (svinj) se je bilo naštelo pri predzadnjem popisovanju *) do 8 milijonov, in se je odlikovala o tej zadevi posebno štajarska dežela. O živalskih pridelkih našega cesarstva je imenoval g. docent na leto 90 milijonov veder kravjega in 9 milijonov vedrov kozjega mleka. Sira se bajè naredi v Avstriji 1,300.000 cent., pa je g. docent dvomil, ali je res tako ali ne, ker se razun Tirolskega s sirarstvom le nezdatno v našem cesarstvu pečajo, kar pa je zelo napačno, ker ta pridelek daje kaj dober dobiček. (Malo Švicarsko izvozi na leto 300.000 cent. sira.) Volne se pridelala pri nas do 1,500.000 centov.

(Dalje prih.)

Ogled po šolskem svetu.

Iz šmarskega okraja (na Štajerskem). Okrajno celjsko učit. društvo ima vsaki prvi četrtek v mesecu shod. Gibljivo se ga učitelji vdeležujejo. Zaderžek je do sedaj bil, da jih veliko na od straneh ni vedelo za to društvo. Pravila tega društva je vlada poterdila. Stalno društveno vodstvo je: G. dr. Lindner, načelnik; g. Vučnik, njegov namestnik; g. Zdolšek, blagajnik; gg. Miklavc in Kresnik, zapisovalca; gg. Tribnik, Tisch in Koderman pa so odborniki. Pri zadnjem shodu 7. julija je bilo na versti: G. Tribnik je naznanjal sključila 19. splošnega nemškega uč. zbora; g. Bobizut je govoril o zvezi ogledalnega poduka pri dveh oddelkih (slovensko); g. Tisch je razlagal, kako naj se povestnica v ljudski šoli obdeluje, g. dr. Lindner, kako ravnati, da bi učitelji obilo pristopili k uč. društvu, in sklenilo se je, da se bodo društvena pravila natisnila, in se potem učiteljem razposlala. Prihodnje zborovanje bode (prvi četrtek) 4. avgusta t. l.

V šmarskem okraju je umerl g. Janez Novak, učit. pri sv. Petru na Medvedovem selu. R. I. P. Zač. je tam postavljen g. A. Močnik. *)

*) V zadevah živinskega popisovanja je naročal g. docent, naj posebno mi učitelji pri enacih okolščinah ljudem prigovarjamo, da živine nikar ne zatajujejo, kakor se to le prerado zgodi. Ja, — pač res, le prerado, česar sem se pri zadnjem popisovanju lahko sam prepričal. Edini vzrok se meni dozdeva ta, ker se pri nas res hoče že skoro vse pod davek spraviti, in tako kaže kmet tudi pri čisto nedolžnih rečeh svoje nezaupanje. Pis.

*) Slišimo, da naši verli sosede na Štajerskem letos mislijo napraviti splošni učiteljski zbor vseh štajarskih ljudskih učiteljev. Prosimo, povejte nam kaj od tega! Vredn.

Iz Poloma na Kočevskem. Učitelji črnomeljskega okraja so res prav marljivi, in nam dajejo lep zgled, kako naj bi delali tudi drugod po naši domovini. Že večkrat sem mislil, ali bi ne bilo dobro, ko bi se tudi kočevski učitelji duševno združili in ustanovili okrajno učiteljsko društvo, katero bi bilo šoli in nam na mnogo korist. Dandanes je nam učiteljem zelo treba dušne vezi in napredovanja v združbi. Ljubi sosedje učitelji, prevdarite to misel, in glejte, da se vresniči — ako ne koj, vendar kmalu.

Z.

Iz pod Blegoža. Naj mi bode dovoljeno, da spregovorim nekoliko o novi šolski postavi, ki otroke sili v šolo od 6. do 14. leta. Res je sicer, da otroci v bolj zreli starosti bolje razumevajo, toda, kar se tiče točke, ki pravi: „Die Schulpflichtigkeit beginnt mit dem vollendeten sechsten und dauert bis zum vollendeten vierzehnten Lebensjahre“, se pri nas na deželi ne bode mogla spolnovati, ker raji bode oče kazen terpel, kakor da bi svojega sina, ki mu bo doma že za hlapca služil, redno do 14. leta v šolo pošiljal. To določilo naj bi se tedaj prenaradilo. Učiteljem je dobro zuano, da niso vsi otroci enakega uma, eni se v treh letih več naučijo, kakor drugi v petih, zatoraj naj bi se ne silili vsi otroci brez razločka do 14. leta v vsakdanjo šolo, ampak naj bi se tisti otroci, ki so 11. ali 12. leto že dopolnili in ki so si že pridobili za življenje potrebnih vednosti, vsakdanje šole oprostili, in naj bi potem hodili v ponavljajno šolo. Vsi otroci, ki bi neredno hodili v šolo, in ki bi še ne zvali dovolj, naj bi se pa silili do 14. leta v vsakdanjo šolo. Tako ravnanje bi več ali manj pospeševalo redno šolsko obiskovanje.

M. Kalan.

Z lga. V 14. „Tov.“ I. je g. dopisnik iz Poloma hvallil Stangenbergerjevo knjigo „Naravoslovje za ljudsko šolo“. Res smo veseli tega zelo koristnega učilnega pomočka, toda, kar zadeva vnanjo opravo te knjige, želeli bi, da bi se pri drugem natisu popravile barve na posamnih koloriranih podobah. Da podobe pogled uspešno namestujejo, morajo biti natančne in zveste. Nenatančne podobe rodé napčno predstavnost, katero pozneje odpraviti je zelo težavno. Omenjena knjiga ima mnogo podob napčno koloriranih. Omenjam le močerrada, ose, podleska, volčje jagode i. t. d. „Močerrad“ je v knjigi rujav in ima rumene lise, živ ima tudi rumene lise, toda ni rujav, ampak črn. „Osa je zelenovišnjeva, resnična pa rumena s črnimi progami. „Podlesk“ je zelen, zares pa rudeče cvetè. „Volčja jagoda“ ima rudečo, v naravi pa višnjevočerno jagodo. Ako tedaj učitelj podobe omenjene knjige učencem kaže, naj jih opominja, da naj ne gledajo preveč na barve, ter naj sam nadomestuje, kar je pri podobah pomanjkljivega. Menim, da so to naj več tiskarni pogrèski, kateri se bodo drugopot odpravili.

J. Grebenec.

Iz Črnomlja. Tukajšnje učiteljsko društvo je imelo svoj tretji shod 8. jun. t. l. Predsedoval mu je podpredsednik g. Jeršinovec. Obravnavalo se je o Praprotnikovih „Slovnici za pervence“, kakor jo je opisal g. Juvan, ki pa je bil to pot ravno pri nemškem učit. zboru na Dunaju. Bral je ta spis g. Schiller, in vdeleževalci tega zbora o tem odobro-

vali so vse predloge. Vse te misli in želje — kaj in kako naj bi se tej Slovnici še pridjalo, poslali smo g. pisatelju te slovnice. *)

Četerti, t. j. zadnji zbor prvega društvenega leta bomo imeli meseca avgusta, in pogovarjali se bomo o teh le točkah: 1) Dom in šola naj otroke vadi samodelavnosti. 2) Kako naj učitelj učence napeljuje, da bodo reči v naravi prav in na korist ogledovali in premišljevali. 3) Koliko bi šolstvu in učiteljstvu koristilo, ako bi se učitelji večkrat obiskovali in k šolskim spraševanjem hodili.

Iz Ljubljane. Spraševanje za ljudske učitelje bode letos v tukajšnji c. k. učiteljski izobraževalnici 20. in 21. septembra t. l. Učitelji, ki hočejo priti k temu spraševanju, naj se tedaj popred zglasajo pri vodstvu omenjene izobraževalnice.

— V gospodarsko šolo v Gradec bodo šli ti le učitelji: Florijan Kaliger iz Boštanja, Janez Simončič od Šentjerneja, Jakob Koželj iz Čermošnic, Janez Poženelj s Črnega verha, France Praprotnik iz Lesec, Marka Kovšca iz Selc, Leopold Abram od Fare pri Kostelu in Vincenc Levstek z Dobrove.

— Vse ljubljanske šole so šolsko leto končale s pretečenim mesecem. O letošni šolski letini bode „Tov.“ prihodnjicé govoril.

— Spraševanje v mestni glavni šoli je poveličeval s svojo nazočnostjo tudi c. k. deželni poglavar gospod baron Conrad Eibesfeld.

— V Gorici pri Paternolitu so prišle na svetlo: Podučne povesti, spisal v laškem jeziku Francišek Soave, ali povesti H. Parea in L. Bramieri, poslovenil Štefan Kocijančič (drugače natisa s 6 podobami). Te lepe povesti so slovenski mladini že davno znane in ker so doživile drugega natisa, želimo, da bi se sedaj še bolj razširjale.

— Tudi je prišel na svetlo roman „Dim“, ki ga je poslovenil Samec Maksimilijan.

— Po naj novejši štetvi je na svetu 1000 raznih ver in 3064 jezikov. Prebivalcev na vsi zemlji je 1300 milijonov. Od teh je 355 mil. kristijanov (170 mil. katoličanov, 76 mil. grekov in 89 mil. protestantov), 7 mil. judov, 160 mil. muhamedancev, 600 mil. spozn. Buddha ali Brahma in 200 mil. Fetišev.

— Na zgor. Nemškem šteje se na 7 prebivalcev 1 učenec, v Veliki Britaniji na 9, na Francoskem na 11, v Avstriji na 14, na Ruskem na 132 prebivalcev 1 učenec.

*) Hvala marljivim učiteljem za poslane opazke, katerih pa sedaj še v „Tov.“ zavoljo tesnega prostora ne moremo natisniti — posebno pa tudi za to ne, ker bi bil odgovor na ta spis preobširen; sicer pa naj se pomisli, da je ta slovnica namenjena le pervencem in začetnim šolam, ne pa večjim jezikoslovnim učencem.

Pisatelj

„Slovenske slovnice za pervence“.

Listnica. G. J. P.: Vaša pesmica, akoravno začetnica, kaže pesniško žilo. — G. Z. v T.: Cena el. tabel je razna. Zunenite se z g. Giontinitom!

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.

vali so vse predloge. Vse te misli in želje — kaj in kako naj bi se tej Slovnici še pridjalo, poslali smo g. pisatelju te slovnice. *)

Četerti, t. j. zadnji zbor prvega društvenega leta bomo imeli meseca avgusta, in pogovarjali se bomo o teh le točkah: 1) Dom in šola naj otroke vadi samodelavnosti. 2) Kako naj učitelj učence napeljuje, da bodo reči v naravi prav in na korist ogledovali in premišljevali. 3) Koliko bi šolstvu in učiteljstvu koristilo, ako bi se učitelji večkrat obiskovali in k šolskim spraševanjem hodili.

Iz Ljubljane. Spraševanje za ljudske učitelje bode letos v tukajšnji c. k. učiteljski izobraževalnici 20. in 21. septembra t. l. Učitelji, ki hočejo priti k temu spraševanju, naj se tedaj popred zglasajo pri vodstvu omenjene izobraževalnice.

— V gospodarsko šolo v Gradec bodo šli ti le učitelji: Florijan Kaliger iz Boštanja, Janez Simončič od Šentjerneja, Jakob Koželj iz Čermošnic, Janez Poženelj s Črnega verha, France Praprotnik iz Lesec, Marka Kovšca iz Selc, Leopold Abram od Fare pri Kostelu in Vincenc Levstek z Dobrove.

— Vse ljubljanske šole so šolsko leto končale s pretečenim mesecem. O letošni šolski letini bode „Tov.“ prihodnjicé govoril.

— Spraševanje v mestni glavni šoli je poveličeval s svojo nazočnostjo tudi c. k. deželni poglavar gospod baron Conrad Eibesfeld.

— V Gorici pri Paternolitu so prišle na svetlo: Podučne povesti, spisal v laškem jeziku Francišek Soave, ali povesti H. Parea in L. Bramieri, poslovenil Štefan Kocijančič (drugače natisa s 6 podobami). Te lepe povesti so slovenski mladini že davno znane in ker so doživile drugega natisa, želimo, da bi se sedaj še bolj razširjale.

— Tudi je prišel na svetlo roman „Dim“, ki ga je poslovenil Samec Maksimilijan.

— Po naj novejši štetvi je na svetu 1000 raznih ver in 3064 jezikov. Prebivalcev na vsi zemlji je 1300 milijonov. Od teh je 355 mil. kristijanov (170 mil. katoličanov, 76 mil. grekov in 89 mil. protestantov), 7 mil. judov, 160 mil. muhamedancev, 600 mil. spozn. Buddha ali Brahma in 200 mil. Fetišev.

— Na zgor. Nemškem šteje se na 7 prebivalcev 1 učenec, v Veliki Britaniji na 9, na Francoskem na 11, v Avstriji na 14, na Ruskem na 132 prebivalcev 1 učenec.

*) Hvala marljivim učiteljem za poslane opazke, katerih pa sedaj še v „Tov.“ zavoljo tesnega prostora ne moremo natisniti — posebno pa tudi za to ne, ker bi bil odgovor na ta spis preobširen; sicer pa naj se pomisli, da je ta slovnica namenjena le pervencem in začetnim šolam, ne pa večjim jezikoslovnim učencem.

Pisatelj

„Slovenske slovnice za pervence“.

Listnica. G. J. P.: Vaša pesmica, akoravno začetnica, kaže pesniško žilo. — G. Z. v T.: Cena el. tabel je razna. Zunenite se z g. Giontinitom!

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Millo.